

SORUMLU ALTIN TEDARİK ZİNCİRİ REHBERİ

**BORSA
İSTANBUL**

**BORSA
İSTANBUL**

AMAÇ VE KAPSAM

Borsa İstanbul Sorumlu Altın Tedarik Zinciri Rehberi (Rehber); Çatışmalardan Etkilenmiş ve Yüksek Riskli Bölgelerin Madenlerine İlişkin Sorumlu Tedarik Zinciri için OECD Uyum Rehberine dayanılarak hazırlanmıştır. Rehberin; Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Piyasası üyelerinin altın tedariki uygulamalarının insan haklarına saygılı olacak şekilde yürütülmesi ve altın tedariki sürecinde bölgesel çatışmalara ve terörün finansmanına katkıda bulunmaktan kaçınılması konusunda şirketlere yol gösterici olması hedeflenmiştir. Rehber zaman içinde uluslararası kuruluşlar ile işbirliği ve ülkemizdeki ilgili kurumların ve şirketlerin de katkıları ile devamlı güncellenecektir. OECD Uyum Rehberi, dünya genelinde madencilik sektöründe şeffaf maden tedarik zinciri ve sürdürülebilir kurumsal işbirliğinin tohumlarını atmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda ülkemize özgü hazırlanan Rehber, dünyada oluşmaya başlayan ve önemi giderek artan ortak hassasiyetler sonucu geliştirilen sorumlu ve sürdürülebilir altın tedarik politikalarının ülkemizde de uygulanmasını amaçlamaktadır.

Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Piyasası üyesi olan kurumlar ile Borsa İstanbul Rafineriler Listesinde yer alan rafinerilerin, kara para aklamaya karşı oluşturulmuş yüksek standartlara uyum göstermelerini temin etmek ve terör finansmanına katkıda bulunmalarını engellemek de Rehber'in hazırlanma amaçları arasındadır. Piyasa üyesi kurumlar ve rafinerilerin, Rehber'i dikkate alarak kendi politikalarını oluşturmaları ve bu politikalar çerçevesinde altın tedarik etmeleri, ülkemiz altın sektörünün uluslararası prestiji ve sürdürülebilirliğin temini açısından son derece önemlidir ve Borsa İstanbul tarafından önerilmektedir.

OECD tarafından yayımlanan "Çatışmalardan Etkilenmiş ve Yüksek Riskli Bölgelerin Madenlerine İlişkin Sorumlu Tedarik Zinciri için OECD Uyum Rehberi" baz alınarak hazırlanmış olan Rehber'de yer almayan hususlarda OECD Uyum Rehberinin dikkate alınması önemle tavsiye edilmektedir.

ESASLAR

- Rehber’de açıklanan çerçevede Tedarik Zinciri Politika Belgesini hazırlayan ve Borsa İstanbul’a ileten şirketler Borsa İstanbul internet sitesinde ilan edilir. Başvuru, şirketin politika kapsamında faaliyet göstereceğini kabul, beyan ve taahhüt eden bir dilekçe ile yapılır.
- Rehberi uygulayan şirketler, konuya ilişkin, kamuya açık ve uluslararası denetim standartlarına uygun olarak hazırlanan bağımsız denetim raporlarını ve yıllık uyum raporlarını elektronik ortamda Borsaya iletir. Bağımsız denetim, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan “Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetimle Yetkili Kuruluşlar” listesinde yer alan bir bağımsız denetim kuruluşuna yaptırılır. Yıllık uyum raporları ve şirket tarafından yayımlanması uygun görülen kısımları içeren bağımsız denetim raporları Borsa İstanbul internet sitesinde yayımlanır.
- Politika belgesinin Borsaya iletilmesinden itibaren 2 yıl içinde ilk bağımsız denetim raporları ile sonrasında her 3 yılda bir yapılacak bağımsız denetim raporlarını, rapor tarihinden itibaren 6 ay içinde Borsaya ulaştırmayan ve/veya şirket tarafından her takvim yılı için hazırlanacak uyum raporlarını izleyen yılın ilk 3 ayı içinde Borsaya ulaştırmayan şirketler internet sitesinden kaldırılır.

SORUMLU TEDARİK ZİNCİRİNE UYUM İÇİN BEŞ ADIM YAKLAŞIMI

Borsa İstanbul Sorumlu Altın Tedarik Zinciri Rehberi, OECD'nin altına ilişkin Uyum Rehberi'nin 5 adım yaklaşımını esas almaktadır. Bu yaklaşımda aşağıdaki şekilde belirtilen adımlar yer almaktadır. Her bir başlığın alt başlıkları ve/veya maddeleri bulunmaktadır.

TEDARİK ZİNCİRİ UYUMU İÇİN BEŞ ADIM YAKLAŞIMI

ADIM-1 GÜÇLÜ ŞİRKET YÖNETİM SİSTEMLERİNİN KURULMASI

Amaç: Tedarik zincirindeki şirketlerin mevcut uyum ve yönetim sistemlerinin etkin bir uyum çalışmasına göre yapılandırılmasını sağlamak.

1. Altın tedarik zinciri uyumu ile ilgili bir şirket politikası benimseyin ve uygulayın.

Şirketler, OECD Uyum Rehberi'nde yer alan "örnek politika"ya uygun bir tedarik zinciri politika belgesi hazırlamalıdır. Oluşturulacak politika belgesinde aşağıdaki başlıkları yer almalıdır:

- Kapsam
- Organizasyon yapısı ve sorumluluklar
- Altın tedarik zincirinde yüksek risk kriterleri
- Müşterini Tanı sürecinin ana bileşenleri
- Denetim ve Gözetim
- Arşivleme
- Eğitim.

2. Tedarik zinciri uyumunu destekleyecek bir iç yönetim sistemi kurun ve bundan sorumlu bir “Uyum Görevlisi” atayın.

Şirketin iç yönetim sistemi; madenden çıkarılmış, hurda veya diğer bir şekilde elde edilen altının, tedarik zincirinin herhangi bir aşamasında çatışmaların ve terörizmin finansmanında kullanılmadığından, ayrıca insan hakları ihlalleri ile kara para aklama faaliyetlerinden edinilmediğinden emin olmak amacıyla gerekli dokümantasyonu yapmalı ve bu dokümanları muhafaza etmelidir. Şirket, sistemden sorumlu bir uyum görevlisi atamalıdır.

Uyum görevlisi, altın tedarik zincirinin bütün konularıyla ilgili olan kişidir. Uyum görevlisi özellikle altın tedarik zincirini gözden geçirir, gerekli görmesi halinde ilgili bilgi ve belgeleri ilgililerinden talep edebilir. Uyum görevlisi, yüksek riskli olarak değerlendirilebilecek bir işlem olması durumunda uygun tedbirlerin alınacağını garanti eder. Uyum görevlisi tedarik zinciri ile ilgili personelin eğitiminden sorumludur. Uyum Görevlisi aşağıdaki nitelikleri taşımalıdır:

- Üst düzey yönetici olmak
- Tedarik zinciri uyumunda gerekli yetenek, bilgi, deneyim ve eğitime sahip olmak
- İlgili görevleri yerine getirebilecek gerekli kaynaklara sahip olmak
- Üst yönetim, çalışanlar ve tedarikçiler ile kritik bilgileri paylaşabilmek.

Atanacak Uyum Sorumlusunun görevleri şöyle olacaktır:

- Altın tedarik zinciri uyumunu izlemek ve değerlendirmek
- Uyum sürecinin yeterliliğini sağlamak
- Gerekli olduğu durumlarda ek uyum önlemlerini devreye almak
- Çalışanlara eğitim vermek
- Gerekli durumlarda politika belgesini güncellemek.

3. Şirket içi dokümantasyon ve kayıt sistemini geliştirin.

Aşağıdaki bilgilerin yer alacağı bir kayıt sistemi geliştirilmelidir:

- Altının marka, nitelik ve fiziksel biçim, tür ve tanım bilgileri
- Uygun bir analiz ile elde edilmiş ağırlık ve ayar bilgileri
- Müşterini Tanı uygulaması kapsamında tüm tedarikçilere ilişkin bilgiler ile tedarikçilerin kendi uyum uygulamalarının bilgileri
- Altının çıkarılma, temin edilme, rafinasyon veya alış-satış tarihi
- Var ise rafinerinin veya üreticinin adı, damgası veya logosu
- Her tedarikçiden elde edilen altınların envanteri
- Taşıma belgeleri
- Madencilik lisansları
- İthalat-ihracat lisansları ve formları.

Tedarikçilerin uyum uygulamaları, şirketin uyum politikası ve bu Rehber ile uyumlu olmalıdır. Uyum politikası uygulayan şirket bu verileri azami ölçüde elde etmekle sorumludur ve belgeleri en az 5 yıl süre ile arşivlemelidir.

4. Tedarikçiler ile ilişkileri geliştirin.

Şirketler; tedarikçilerinin kendi uyum politikalarına uymalarını teşvik edecek şekilde tedarikçiler ile iletişim içinde olmalı, uyum konusunda onları cesaretlendirmeli ve yol gösterici olmalıdır. Uyum politikaları çerçevesinde uygulanan Müşterini Tanı uygulaması ile tedarikçilerin gerekli olan tüm bilgilerini almalı; tedarikçileri ile uzun süreli ilişkiler kurmalıdır. Altın Tedarik Zinciri Uyum Politikası uygulayan şirket, tedarikçilerin kendi uyum politikalarına uyma konusunda isteksizlik tespit etmesi ve uyarılarına rağmen isteksizliği aşamaması durumunda, bunlarla tüm ticari ilişkilerini kesmelidir.

5. Çalışan katılımını azami ölçüde sağlamak ve yönetimin risk tespiti yapması amacıyla şirket genelinde işleyen bir iletişim sistemi kurun.

Şirket, çalışanların tedarik zincirindeki şüphelerini dile getirmeleri veya yeni tespit edilen riskli bir durumu bildirmeleri amacıyla bir iletişim mekanizması kurmalıdır.

6. Tedarik zinciri uyum politikasında yer alan tüm çalışanlara yönelik eğitim verin.

ADIM-2

TEDARİK ZİNCİRİNDEKİ RİSKLERİN BELİRLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Amaç: Çatışmalardan etkilenmiş ve yüksek riskli bölgelerdeki altın çıkarma, konsolidasyon, ticaret, nakliye ve ihracat faaliyetleriyle ilgili riskleri belirlemek ve değerlendirmek.

1. Altın tedarik zincirindeki riskleri belirleyin.

Risk değerlendirmesi yapan şirket aşağıdaki risk faktörlerini göz önüne almalıdır:

- Altının çıkarılması, taşınması ve ticaretiyle ilgili sistematik ve yaygın insan hakları ihlalleri
- Özel veya kamu güvenlik güçleri veya devlet dışı silahlı gruplara doğrudan veya dolaylı yardım
- Rüşvet ve altının menşei hakkında yanıltıcı bilgi
- Kara para aklanması veya terör finansmanı
- Çatışmalara katkı yapılması.

2. Riskleri, şirketin tedarik zinciri uyum sistemi standartları ışığında değerlendirin.

Şirketler, tedarik zincirini planlamak ve riski etkin bir şekilde değerlendirmek için altın tedarikçileri ile iş ilişkisine girmeden önce risk bazlı tedarik zinciri uyum yaklaşımı izlemelidir. Zincirdeki risk değerlendirmesi altının kaynağından başlamalıdır.

Tedarik zinciri uyum önlemleri aşağıdakileri kapsar:

- Karşı tarafın kimliğini belirlemek ve güvenilir, bağımsız kaynak belgeler, veriler veya bilgiler ile karşı tarafın kimliğini doğrulamak
- Karşı taraftan fayda sağlayanları belirlemek
- Yapılabilmesi halinde, karşı tarafın ve bunlardan fayda sağlayanların isimlerinin kara para aklama, dolandırıcılık veya terörist olarak herhangi bir devletin arananlar listesinde olup olmadığını kontrol etmek
- İş ilişkisinin amacı ve doğası gereği karşı tarafla ilgili olarak ticari ve finansal detayları ve bilgileri temin etmek.

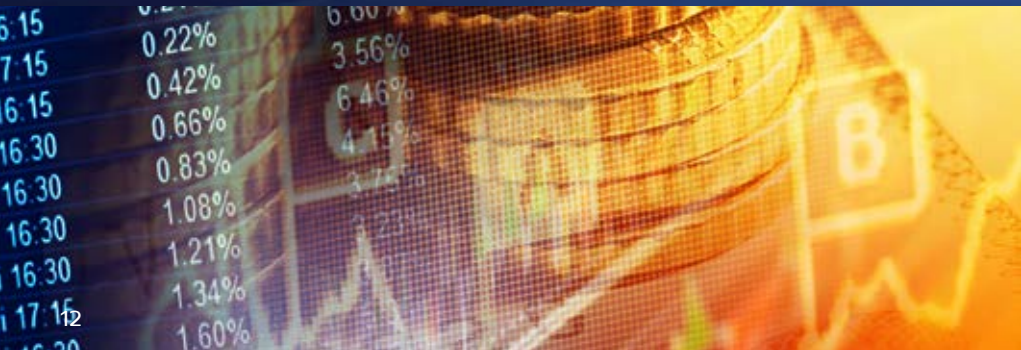

- Çıkarılmış altında;
 - Makul ve iyi niyetli çabalara dayanarak altının kaynağını saptamak
 - Mevcut ise madencilik lisansını temin etmek
 - Mevcut ise altın ithalat/ihracat lisansını temin etmek
 - Madencilik uygulamalarını toplamak ve değerlendirmek
 - Mevcut ise madencilik kapasite verisini temin etmek.
- Emek-yoğun ve küçük ölçekli çıkarılan altında;
 - Bu şekilde altın çıkarılanların yasal olarak yetkilerinin olup olmadığını değerlendirmek, yasal değilse OECD'nin Rehberinde yer alan Altın Özel Eki'ndeki tedbirleri uygulamak.
- Geri dönüştürülmüş altında;
 - Mevcut ise, altını dönüştüren tedarikçinin kara para ve terörün finansmanı karşıtı politika ve uygulamalarını toplamak ve değerlendirmek.
- Altın tedarik zincirinde uygulanmakta olan denetimi sürdürmek.

Şirketler, yukarıda tanımlanan önlemlerin her birini uygulamalıdır. Bununla birlikte şirket, risk-duyarlılığı temelinde, türü, iş ilişkileri, işlem tipi, bulunduğu yer ve ticari bölgesine bağlı olarak bu önlemlerin ölçüsünü ve kapsamını belirleyebilir. Daha yüksek risk kategorileri için daha geliştirilmiş bir denetim uygulanmalıdır.

Şirketler yüksek risk içeren tedarik zincirleri için kendi kriterlerini belirleyebilmenin yanında aşağıdaki kriterler yüksek risk kategorisi olarak değerlendirilmelidir:

- Madenden çıkarılmış veya geri dönüştürülmüş altının, ihtilaflardan etkilenen veya insan hakları ihlalleri bakımından yüksek riskli olan bölgelerden tedarik edilmesi, buralardan geçmesi veya buralardan taşınması
- Madenden çıkarılmış altının; rezervleri, muhtemel veya beklenen üretim miktarı sınırlı olarak bilinen bir ülkeden geldiğinin belirlenmesi
- Geri dönüştürülmüş altının ihtilaflardan etkilenen ve insan hakları ihlalleri bakımından yüksek riskli olarak bilinen veya makul derecede şüphelenilen bir ülkeden gelmesi veya bu ülkeden geçmiş olması
- Tedarikçinin veya madenden rafineriye kadar olan zincirdeki diğer bilinen şirketlerin para aklama, suç veya yolsuzluk bakımından yüksek riskli olan bir ülkede yerleşik olması
- Tedarikçinin veya madenden rafineriye kadar olan zincirdeki diğer bilinen şirketlerin veya bunların menfaat sahiplerinin siyasi nüfuz sahibi kişiler olması
- Tedarikçinin veya madenden rafineriye kadar olan zincirdeki diğer bilinen şirketlerin silah, bahis ve kumarhane, antika ve sanat eserleri, elmas ticareti ve dini gruplar ile bunların liderleri gibi işlerde aktif olmaları.

İşlemlerin izlenmesi

Şirketler, iş ilişkisi boyunca gerçekleştirdikleri işlemleri, işlemlerin şirketin risk profili ve tedarik zinciri bilgisi dahilinde olduğunu temin etmek amacıyla uygun ve dikkatli bir şekilde denetlemeli ve izlemelidir. İşlem denetimi risk bazlı bir yaklaşım uygulanmak suretiyle yapılmalıdır. Bu bağlamda şirket, tedarikçiden aldığı her birim altın için aşağıdaki bilgileri temin etmeli ve bunları belgelenmelidir:

- Çıkarılmış veya geri dönüştürülmüş altında;
Tahmini ağırlık ve ayar sonuçları (dönüştürülmüş altında yalnızca ağırlık sonucu)
Taşıma belgeleri (var ise irsaliye, havayolu taşıma senedi, proforma fatura vb.)
Mevcut ise yüksek riskli işlem için ithalat ve ihracat formu.

Şirket, belgelerin birbirileri ile ve tedarik zincirine uyumunu doğrulamalıdır. Uygun olmayanlar araştırılarak bulgular raporlanmalıdır.

3. Risk değerlendirmesini atanmış üst yönetime raporlayın.

Üst yönetim, altın tedarik zincirinin nihai denetim ve sorumluluk makamıdır. Üst yönetim uyum görevlisini dikkatlice belirlemeli ve görevini yapabilmesi için gerekli olan araçları kendisine sağlamalıdır. Üst yönetim yüksek riskli olarak tespit edilen tedarikçiyi değerlendirmeli, iş ilişkisinin devam edip etmeyeceğine karar vermelidir.

ADIM-3

BELİRLENEN RİSKLERE YANIT VEREBİLECEK BİR STRATEJİNİN TASARLANMASI VE UYGULANMASI

Amaç: Olumsuz etkileri önlemek veya azaltmak amacıyla, belirlenen riskleri değerlendirmek ve bunlara yanıt vermek. Şirketler, bu bölümdeki tavsiyeleri yerine getirmek amacıyla ortak girişimlerden faydalanabilir.

- 1. Tanımlı risklerin yönetimi için i) ticarete devam ederek, ii) ticarete ara vererek veya iii) ticareti tamamen sonlandırarak bir strateji geliştirin. Geliştirilecek strateji aşağıdakileri içermelidir:**

Altın tedarik zincirinde kara para aklama, terörizmin finansmanı, çatışmalara katkı sunulması, insan hakları ihlallerinin varlığı veya varlığına yönelik kuvvetli ihtimal bulunması durumunda, şirket bu altın kaynağı ile olan ilişkisini anında durdurmalıdır. Eğer bu hallerin olmasına yönelik şüphe var ise şirket, ticaretini kesin bilgi elde edene kadar askıya almalıdır. Uyum sonucunun tatmin edici olmamasına karşın, tedarik zincirinde değerlendirilen şirketin makul ve iyi niyetli çabalarının olduğunun tespiti halinde altın tedarik eden şirket, belirli bir zaman dilimi içinde açıkça ortaya konulmuş performans ölçütlerini içeren bir gelişim stratejisi izlemek koşuluyla söz konusu kaynaktan altın tedarik etmeye devam edebilir.

- 2. Riski azaltımı bir yönetim stratejisi olarak uygulandığında, ölçülebilir ve başarılabilir adımları, performans izleme, periyodik risk değerlendirme ve ilgili üst düzey yöneticiye düzgün raporlama işlemlerini stratejiye dahil edin.**

ADIM-4

UYUM ÇALIŞMALARININ BAĞIMSIZ ÜÇÜNCÜ TARAFLARCA DENETLENMESİ

Amaç: Şirketin çatışmalardan etkilenmiş ve yüksek riskli bölgelerin altınlarına ilişkin sorumlu tedarik zinciri uyum çalışmasının bağımsız bir üçüncü tarafça denetlenmesini sağlamak ve Kurumsallaştırılmış Mekanizmalar ya da Endüstri Programları dahil muhtelif yollarla şirketlerin uyum çalışmalarını geliştirmelerine destek olmak.

Tedarik zinciri uyum politikası uygulayan şirketlerin, her bir takvim yılına ait hazırlayacakları uyum raporlarını kendi internet sitelerinde yayımlamaları ve ayrıca Borsaya iletmeleri zorunludur. Şirketler ayrıca her üç yılda bir kez olmak üzere uyum politikalarını, bağımsız ve yetkin denetim firmalarına denetlettirir. Denetim Borsa İstanbul Sorumlu Altın Tedarik Zinciri Rehberi ve OECD Rehberinin Altın Özel Ekinin 4 üncü adımı referans alınarak gerçekleştirilir. Yaptırılacak denetim sonucu ortaya çıkacak denetim raporlarında;

- Denetim firmasının mesleki yetkinlikleri
- Denetim firmasının bağımsız olduğu
- Denetim standartlarının uygulandığı
- Denetim firması tarafından şirketin, Borsa İstanbul Sorumlu Altın Rehberi'ne uyum derecesi

bilgilerinin yer alması gereklidir. Denetçilerin denetim yaptıran şirkete tavsiyelerde bulunması halinde bu tavsiyeler raporun eki şeklinde sunulmalıdır.

ADIM-5

TEDARİK ZİNCİRİ UYUM ÇALIŞMALARININ YILLIK OLARAK RAPORLANMASI

Amaç: Şirketlerin aldığı tedbirlere ilgili olarak kamuoyunda güven tesis etmek amacıyla, çatışmalardan etkilenmiş ve yüksek riskli bölgelerin altınlarına ilişkin sorumlu tedarik zinciri uyum çalışmaları hakkında kamuoyuna bilgi vermek.

Altın tedarik zinciri uyum politikası uygulayan şirketler hazırladıkları uyum raporları ile her üç yılda bir yaptırıldıkları bağımsız denetim sonucu denetim firmasınca hazırlanan raporları, kendilerine ait internet siteleri ve/veya benzer platformlarda dileyen herkesin erişebileceği bir şekilde sunmalıdır. Ayrıca hazırlanan denetim raporlarında tespit edilen uygunsuzluklar ve denetçilerin yaptığı tavsiyeler Borsaya derhal bildirilmelidir. Söz konusu uygunsuzlukların giderilmemesi halinde Borsanın, şirkete yönelik ilgili kamu kurumları ile meslek örgütleri nezdinde gerekli girişimlerin yürütmesi ve/veya Borsa nezdinde yaptırım uygulama hakkı saklıdır.

Broşürlerimiz elinizin altında!

Tüm broşürlerimizin en güncel versiyonlarına QR kodu okutarak veya aşağıdaki linki kullanarak ulaşabilirsiniz.
www.borsaistanbul.com/yayinlar

BORSA İSTANBUL

Bu broşürü internet ortamında görüntülemek için

Borsa İstanbul Anonim Şirketi

Reşitpaşa Mahallesi
Tuncay Artun Caddesi
Emirgan 34467 İstanbul

T: +90 212 298 21 00
F: +90 212 298 25 00
borsaistanbul.com

/borsaistanbulEn

/borsaistanbul

/borsaistanbul